

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

Бана Милосављевића 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ
о раду Агенције за осигурање Републике Српске
за период од 01.01. до 31.12.2012. године

Број: УО- 11/13
Датум: 03. јун 2013. године

Бања Лука, мај 2013. године

С А Д Р Ж А Ј

УВОДНА РИЈЕЧ	3
1. АГЕНЦИЈА ЗА ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	5
1.1. Мисија, визија и циљеви.....	5
1.2. Надлежности Агенције	6
1.3. Органи управљања и организациона структура.....	7
1.3.1. Органи управљања.....	7
1.3.2. Организациона структура	8
1.4. Законодавни оквир	10
2. АКТИВНОСТИ АГЕНЦИЈЕ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ	11
2.1. Регулаторне активности.....	11
2.2. Надзорне активности и лиценцирање	13
2.2.1. Издавање дозвола за рад и издавање других одобрења у пословима осигурања и посредовања у осигурању.....	13
2.2.2. Надзорне активности	15
2.2.2.1. Континуирани надзор.....	16
2.2.2.2. Редовне и ванредне контроле	21
2.2.2.3. Мјере надзора	22
2.3. Активности у вези са заштитом потрошача у осигурању	24
2.3.1. Активности стручних служби на заштити потрошача у осигурању	24
2.3.2. Омбудсман у осигурању	24
3. УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА И САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА	26
3.1. Унапређење супервизорских пракси	26
3.2. Унапређење тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности	27
3.3. Информациони систем Агенције	29
3.4. Сарадња са другим институцијама	29
3.4.1. Сарадња са домаћим институцијама	29
3.4.2. Сарадња са иностраним институцијама	31
3.5. Едукација и повећавање јавне свијести о значају осигурања	33

УВОДНА РИЈЕЧ

Овај извјештај даје преглед регулаторних, надзорних и активности у вези са заштитом потрошача, које је Агенција за осигурање Републике Српске проводила у 2012. години, у складу са својим законским надлежностима и стратешким циљевима.

Агенција је основана законом, као самостални и независни регулаторно-надзорни орган, који дјелује у циљу заштите права и интереса осигураника и других лица корисника осигурања, као и општег унапређења сектора осигурања. Агенција за свој рад одговара Народној скупштини Републике Српске.

Регулаторне активности односиле су се на усвајање и припрему подзаконских аката којима се ближе уређује дјелатност осигурању. У том смислу посебан сегмент регулаторних активности односио се на доношење подзаконских аката на основу којих ће се у складу са директивама Европске уније регулисати начин обрачуна маргине солвентности и утврђивања адекватности капитала друштава за осигурање. У сарадњи са Агенцијом за надзор ФБиХ донесен је правилник којим се ближе уређују правила оснивања и пословања филијала друштава за осигурање у међуентитетском пословању.

Као битан дио усаглашавања регулаторног оквира у процесу придрживања Европској унији, идентификована је потреба постепене либерализације цијена осигурања од аутодоговорности. У ту сврху Агенција је сачинила Информацију о условима и могућностима дерегулације цијена у обавезном осигурању од аутодоговорности у Републици Српској и поднијела пријаву за добијање техничке помоћи у процесу либерализације у оквиру FIRST Initiative (пројекат Свјетске банке).

Континуирани надзор је обављан на основу извјештаја које друштва за осигурање периодично достављају Агенцији. Поред тога, извршено је девет редовних и седам ванредних контрола друштава за осигурање и других учесника на тржишту осигурања, а завршене су и контроле започете у претходном извјештајном периоду, код два друштва за осигурање и једне филијале друштва за осигурање са сједиштем у ФБиХ. Наведене контроле резултирале су већим бројем различитих надзорних мјера, које треба да обезбиједе усклађивање пословања друштава за осигурање са законским и другим прописима.

Унапређење надзорне функције Агенције подразумијева и сталну едукацију запослених, развој стандардизованих супервизорских методологија и хармонизацију надзорне праксе.

У извештајном периоду Агенција је организовала едукацију у два циклуса, и одржала три испитна рока за посреднике у осигурању, те издала већи број дозвола у области посредовања.

У 2012. години Агенција је издала дозволу за обављање послова посредовања у осигурању Поштама Српске, док су двије банке покренуле поступак за добијање дозволе за обављање послова посредовања у осигурању, који је завршен почетком 2013. години.

Посебан и значајан сегмент дјеловања Агенције представља непосредна заштита и едукација потрошача на тржишту осигурања, преко стручних служби Агенције, као и преко Омбудсмана у осигурању. Потребно је повећати степен информисаности становништва о улози ове институције. Уведени су и нови методи комуникације Агенције и корисника услуга

осигурања. У том смислу Агенција је издала два Информатора и то Осигурање од аутоодговорности и Шта треба знати о осигурању.

У наредном периоду Агенција ће интензивирати активности које имају за циљ подизање нивоа јавне свјести о значају осигурања, као битног фактора даљег развоја тржишта осигурања.

Остварена је сарадња са бројним и различитим институцијама у РС, БиХ и иностранству, а посебно у оквиру Комитета за координацију финансијског сектора Републике Српске.

Директор,
Божана Шљивар

1. АГЕНЦИЈА ЗА ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Агенција за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) основана је 2006. године, Законом о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 01/06, 64/06 и 74/10).

Агенција је самостална непрофитна институција Републике Српске, која за свој рад одговара Народној Скупштини Републике Српске. Сједиште Агенције је у Бањој Луци.

1.1. Мисија, визија и циљеви

Мисија Агенције је провођење ефикасне регулације и надзора у области :

- осигурања (друштва за осигурање, посредници у осигурању) и
- добровољног пензијског осигурања (фондови и друштва за управљање),

с циљем заштите и обезбјеђења повјерења осигураника, трећих лица, корисника осигурања и чланова добровољних пензијских фондова, уз стварање услова за стабилно и транспарентно функционисање тржишта осигурања у РС.

Визија је континуирани развој Агенције, као независног и модерног регулатора и надзорног тијела, у складу са најбољом праксом и међународним стандардима у овој области.

Агенција усклађује правила пословања и рада учесника на тржишту осигурања, као и правила и принципе надзора са међународно прихваћеним стандардима надзора у осигурању.

Агенција врши надзор и предузима мјере потребне да се обезбиједи законитост рада и пословања учесника на тржишту осигурања, над којима има законска овлашћења за надзор.

У сарадњи са учесницима на тржишту осигурања у Републици Српској, Агенција предузима активности у циљу подизања свијести о потреби сталног унапређивања пословања и повећавања нивоа усклађености са стандардима и прописима у осигурању.

Дјеловањем Агенције на овим основама стварају се претпоставке да се у Републици Српској изгради стабилно, уређено и ефикасно тржиште осигурања, које корисницима обезбјеђује услуге осигурања, на квалитетан, поуздан и транспарентан начин.

Основни принципи на којима се заснива функционисање Агенције су:

- економичан и ефикасан приступ регулацији и надзору,
- објективан и непристрастан приступ у провођењу надзора,
- стандардизација надзорних процедура и
- транспарентност у обављању активности.

Стратешки циљеви Агенције су:

- изградња компетентности у надзору, отвореност ка конструктивној интеракцији са свим заинтересованим странама,

- стимулисање конкурентског окружења и помоћ у развоју саморегулације свих овлашћених учесника,
- регулација и надзор засновани на ризику - постепено унапређивање приступа надзору помјерањем фокуса са контроле законитости пословања, на надзор који се базира на процјени ризика у пословању надзираних лица, и на управљању тим ризицима,
- одржавање активне позиције у БиХ, односи координације, примјена ЕУ и других међународних стандарда,
- повећање повјерења јавности у услуге и производе тржишта осигурања и добровољног капитализованог пензијског осигурања,
- изграђивање ефективне политике у области развоја и употребе људских ресурса,
- оптимизација структуре, процеса, процедура и развоја у вези са употребом информационих технологија.

1.2. Надлежности Агенције

У складу с правним оквиром, надлежности Агенције могу се груписати на регулаторне, надзорне и заштита и едукација потрошача у осигурању.

Агенција у оквиру својих регулаторних надлежности:

- доноси подзаконске прописе (правилнике, упутства, наредбе и одлуке),
- анализира постојећу подзаконску регулативу, са аспекта промјена законског оквира и тржишних околности,
- покреће иницијативе и учествује у припреми закона и других прописа из области осигурања и учествује у припремању других закона и прописа који су од интереса за учеснике на тржишту осигурања,
- учествује у изради транспозиционих и корелационих табела у односу на директиве ЕУ у области осигурања, у сарадњи са другим надлежним органима и
- врши самопроцјену усклађености домаће регулативе са ICP принципима које је издало Међународно удружење супервизора у осигурању (IAIS).

Надзорне надлежности Агенције су:

- надзор испуњености услова за оснивање друштава за осигурање и друштава за управљање добровољним пензијским фондовима и добровољних пензијских фондова,
- надзор испуњености услова за овлашћење и упис у регистар посредника у осигурању и овлашћених актуара,
- надзор испуњености услова неопходних за издавање разних одобрења учесницима на тржишту осигурања,
- континуирани надзор (правни, финансијско-рачуноводствени и актуарски) учесника на тржишту осигурања на основу анализе извјештаја и друге документације коју учесници на тржишту осигурања достављају Агенцији,

- редовне и ванредне контроле учесника на тржишту осигурања,
- надзор над пословањем Заштитног фонда Републике Српске,
- вођење прописаних регистара друштава за осигурање, посредника у осигурању, овлашћених актуара и добровољних пензијских фондова,
- размјена информација из области надзора са другим регулаторима финансијског тржишта у Републици Српској и Федерацији БиХ,
- сарадња и размјена информација са институцијама супервизије осигурања из земаља ЕУ, путем колеца супервизора, а у циљу провођења надзорних активности друштава за осигурање који послују у оквиру групација осигуравача и
- развој Информационог система Агенције с циљем ефикаснијег спровођења основних функција.

Надлежности Агенције везане за заштиту и едукацију потрошача у осигурању су:

- континуирани надзор над примјеном правила пословања и аката пословне политике друштава за осигурање,
- континуирани надзор над постојањем и примјеном интерних процедура у друштвима за осигурање за продају осигурања (закључивање уговора) и за рјешавање одштетних захтјева и захтјева за исплату осигураних сума и сума осигурања,
- подстицај јачању повјерења јавности у услуге осигурања (путем Омбудсмана, едукацијом, превентивним дјеловањем и другим потребним мјерама),
- подизање јавне свијести о користима и потребама за осигурањем, као и ризицима покривеним осигурањем,
- едукација различитих категорија потрошача на тржишту осигурања,
- информисање надлежних органа и јавности о раду Агенције и стању на тржишту осигурања и
- сарадња и координација рада са другим надзорним органима финансијског сектора, ради очувања његове ефикасности, стабилности и обезбјеђења заштите права свих корисника финансијских услуга, у складу са Законом о комитету за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске.

Агенција у складу са Законом о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима има надлежност да регулише и надзире област добровољног пензијског осигурања. У извјештајном периоду није било активности из ове области, јер у Републици Српској још увијек није основан ниједан добровољни пензијски фонд.

1.3. Органи управљања и организациона структура

1.3.1. Органи управљања

У складу са одредбама Закона о друштвима за осигурање, органи управљања Агенције су Управни одбор и директор.

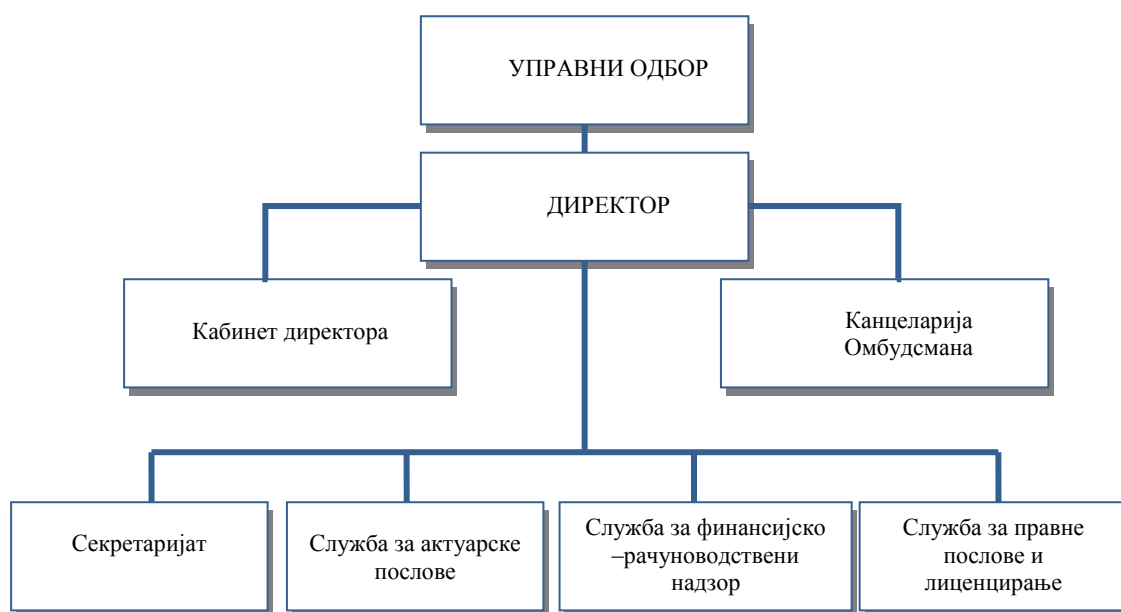
Управни одбор се састоји од предсједника и четири члана, које на приједлог Владе Републике Српске именује и разрјешава Народна Скупштина Републике Српске.

Директор Агенције води пословање Агенције, заступа и представља Агенцију, одговоран је за законит рад и пословање, организује активности Агенције и обавља друге послове, који су законским оквиром и Статутом стављени у надлежност директора.

Директора Агенције, на приједлог Владе Републике Српске, именује Народна Скупштина Републике Српске. Директор се именује на период од четири године.

1.3.2. Организациона структура

Организациона структура Агенције даје се у наставку.

Илустрација бр.1: Организационе структуре Агенције

Организациону структуру Агенције чине Кабинет директора, Канцеларија омбудсмана Секретаријат и стручне службе Агенције.

Канцеларија Омбудсмана у осигурању основана је, као самостална организациона јединица при Агенцији, са циљем заштите легитимних права и интереса осигураника, корисника осигурања и трећих оштећених лица у случају спорних односа, насталих из основа осигурања са друштвима за осигурање и рјешавања спорова вансудским путем. Послове Омбудсмана у осигурању тренутно обавља један омбудсман.

Секретаријат Агенције је организациона јединица у којој се обављају стручни и оперативни послови од заједничког интереса за Агенцију, а то су: израда нормативних аката и праћење њиховог провођења, стручно–оперативни послови рачуноводства, планирање и анализа, кадровски послови, располагање материјалним и финансијским ресурсима и други послови од општег значаја.

Свака од наведених стручних служби обавља послове из својих области:

- припрема прописа које доноси Агенција,

- припрема приједлога мишљења и ставова Агенције,
- обрада захтјева за давање различитих одобрења учесницима на тржишту осигурања,
- рачуноводствено-финансијски или актуарски надзор учесника на тржишту осигурања,
- прикупљање података и припрема различитих врста анализа и информација о појединим аспектима пословања учесника на тржишту осигурања,
- заштита права осигураника и корисника осигурања.

У Агенцији је на дан 31.12.2012. године било запослено 24 радника, од чега је 22 запослених или више од 90% са високом стручном спремом из области економије, права и електротехнике. Од тога 4 запослена су актуари, а два запослена су магистри економских наука. Запослени у Агенцији посједују и друга специјалистичка знања, и то:

- 4 запослена- звање овлашћеног процјењивача,
- 1 запослени – звање овлашћеног ревизора,
- 1 запослени – звање стечајног управника и
- 1 запослени – правосудни испит.

Два запослена су приправници (економиста и правник) запослени кроз пројекат „Знањем до посла“ Завода за запошљавање Републике Српске.

Етичким правилима и Правилником о пословној тајни детаљно су утврђене све обавезе, ограничења и одговорности предсједника и чланова Управног одбора, директора, као и свих запослених у Агенцији, а с циљем транспарентног рада и постизања већег степена повјерења на тржишту осигурања у Републици Српској.

У складу са Планом едукативних активности за 2012. годину, Агенција је наставила са јачањем стручних и професионалних капацитета. Значајан сегмент представљале су тзв. интерне едукације које Агенција РС организује непосредно и искључиво за своје запослене, а на основу претходно идентификованих потреба. У ту сврху успостављена је и сарадња са Академијом за банкарство и финансије Народне банке Србије.

У 2012. години, Агенција је за своје запослене организовала два интерна семинара /едукације на следеће теме:

- Европске развојне тенденције у регулисању уговора о осигурању и
- Надзор уговора о реосигурању.

Такође, запослени у Агенцији учествовали су на домаћим и међународним семинарима и симпозијума на актуелне теме из следећих области:

- интерна ревизија,
- групна и макропруденцијална супервизија,
- заштита потрошача у осигурању,
- медијације и арбитраже,
- обрада и ликвидација штета на моторним возилима, те међународних штета,

- усклађивање регулаторног оквира сектора осигурања са директивама Европске уније,
- управљање ризицима,
- јавне набавке и управљање средствима у јавном сектору.

Додатно, у оквиру Twinnig пројекта ВА 07 IB FI 1, одржан је већи број обука запослених, које су посебно биле усмјерене на европску регулативу у осигурању и методологију утврђивања ризичног профила друштва за осигурање.

1.4. Законодавни оквир

Правни оквир, којим је уређен правни статус, надлежности и дјелокруг рада Агенције представљају следећи закони:

- Закон о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 01/06, 64/06 и 74/10),
- Закон о посредовању у осигурању („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 64/06 и 106/09),
- Закон о осигурању од одговорности за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности – Пречишћен текст („Службени гласник Републике Српске“, број: 102/09),
- Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник Републике Српске“, број: 13/09) и
- Закон о комитету за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 49/09).

Поред законског оквира, Агенција доноси и подзаконске прописе који обезбјеђују ефикасну примјену закона из области осигурања. Од оснивања до краја 2012. године Агенција је донијела 67 подзаконских аката (правилници, одлуке) који су на снази. Подзаконски акти Агенције доступни су на службеној интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba).

2. АКТИВНОСТИ АГЕНЦИЈЕ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ

Основни задаци Агенције према закону се могу груписати на:

- доношење подзаконске регулативе, у складу са одредбама закона из области осигурања, а који чине шири правни оквир за уређење и надзор тржишта осигурања,
- давање различитих дозвола и одобрења од значаја за рад друштава за осигурање и других овлашћених учесника на тржишту осигурања,
- надзор над пословањем друштава за осигурање и других овлашћених учесника на тржишту осигурања и
- заштита и едукација потрошача.

2.1. Регулаторне активности

Провођењем регулаторне функције Агенција је наставила са активностима системског унапређења сектора осигурања, а које се у 2012. години одвијало кроз истовремене процесе:

- усклађивања подзаконских прописа, из дјелокруга рада Агенције, са односним ЕУ директивама и основним принципима осигурања (ICP)¹,
- унапређења постојећих и доношења нових подзаконских прописа, на основу непосредних искустава из примјене у остваривању регулаторних циљева Агенције и
- уређивања међуентитетског пружања услуга осигурања.

У извјештајном периоду, Управни одбор Агенције је у циљу унапређења сектора осигурања, а у складу са својим овлашћењима, донио сљедеће подзаконске акте:

1. Правилник о висини и начину улагања средстава за покриће техничких резерви и минималног гарантног фонда друштава за осигурање – пречишћени текст („Службени гласник Републике Српске“, број: 56/12),
2. Правилник о начину обрачуна капитала и адекватности капитала друштава за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 103/12),
3. Правилник о елементима и контроли маргине солвентности друштава за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 103/12),
4. Одлука о накнади за финансирање рада Омбудсмана у осигурању („Службени гласник Републике Српске“, број: 15/12),
5. Одлука о плаћању доприноса Заштитном фонду Републике Српске у 2012. години („Службени гласник Републике Српске“, број: 30/12),
6. Одлука о броју гласова чланова Скупштине Заштитног фонда Републике Српске, за 2013 („Службени гласник Републике Српске“, број: 2/13),

¹ које је издало Међународно удружење супервизора у осигурању (IAIS)

Почетком 2013. године, усвојен је и Правилник о правилима оснивања и пословања филијала друштава за осигурање у међуентитетском пословању. Израду овог правилника Агенција је завршила током 2012. године, у сарадњи са Агенцијом за надзор осигурања ФБиХ с циљем даљег уређивања међуентитетског пружања услуга осигурања.

Додатно, Агенција је 2012. године донијела и Смјернице за израду програма за управљање са капиталом у друштвима за осигурање. Сврха ових смјерница је да пружи помоћ друштвима за осигурање у изради интерног модела управљања капиталом и континуираног испуњавања захтјева адекватности капитала.

Доношењем Правилника о начину обрачуна капитала и адекватности капитала друштава за осигурање и Правилника о елементима и контроли маргине солвентности друштава за осигурање, Агенција је извршила усклађивање обрачуна капитала, маргине солвентност и исказивања адекватности капитала друштава за осигурање у Републици Српској са захтјевима директива ЕУ: 2002/13/EZ Европског парламента и Савјета од 05. марта 2002. године и 2002/83/EZ Европског парламента и Савјета од 05. новембра 2002. године о животном осигурању. Међутим, у циљу потпуног усаглашавања са напријед наведеним директивама потребно је у наредном периоду извршити и усклађивање минималних капиталних захтјева прописаних Законом о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 01/06, 64/06 и 74/10), са наведеним директивама.

Прије усвајања, Агенција на службеној интернет страници (www.azors.rs.ba) објављује и нацрте подзаконских аката, како би сви учесници на тржишту осигурања имали могућност да доставе своје писане коментаре, мишљења и/или сугестије. Такође, у процесу доношења подзаконских аката, Агенција обавља и консултације са струковним удружењима, те су у 2012. години тражена мишљења и сугестије Удружења друштава за осигурање Републике Српске и Удружења актуара Републике Српске када су у питању подзаконски акти који регулишу обрачун маргине солвентности, исказивање испуњавања захтјева адекватности капитала и улагања средстава за покриће техничких резерви и минималног гарантног фонда.

Посебан сегмент у 2012. години, био је усмјерен на анализу прописа који регулишу обавезна осигурања у саобраћају². Идентификована је потреба за доношење новог закона који ће регулисати обавезна осигурање у саобраћају. То је потврђено и у информацијама Агенције, у којима су анализирани услови и могућност за дерегулацију и либерализацију у обавезном осигурању од аутоодговорности и припремљеност друштава за осигурање за овај процес.³

Агенција је Министарству финансија Републике Српске доставила наведене информације и на тај начин, поред осталог, иницирала и образложила неопходност доношења новог закона у овој области.

²Осигурање од аутоодговорности, осигурање путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја, осигурање ваздушних првозника од одговорности за штету причињену трећим лицима и осигурање и осигурање корисника пловила на моторни погон од одговорности за штету причињену трећим лицима

³Детаљније о овим информацијама написано је у дијелу Извјештаја: „Активности унапређења тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности“

2.2. Надзорне активности и лиценцирање

2.2.1. Издавање дозвола за рад и издавање других одобрења у пословима осигурања и посредовања у осигурању

У 2012. години Агенција је, у складу са законским овлашћењима, разматрала и рјешавала поднесене захтјеве за издавање:

- дозвола за рад и упис у регистар посредника –физичких и правних лица,
- одобрење за отварање филијале друштва за осигурање у ФБиХ,
- одобрења за склапање уговора о реосигурању са друштвима за реосигурање са сједиштем изван БиХ,
- овлашћења за обављање актуарских послова,
- одобрења на избор независног ревизора друштава за осигурање,
- сагласности у вези улагања средстава друштава за осигурање,
- сагласности за нову емисију акција и стицање квалификованих удјела,
- сагласности за лица на значајном положају у друштву за осигурање,
- сагласности за упис промјена у Регистар код Агенције,
- потврда за потребе учешћа друштава за осигурање у поступцима јавних набавки и за друге сврхе, те извода и увјерења из регистра код Агенције,
- мишљења (тумачења),
- сагласности за измјене и допуне аката друштава за осигурања, друштава за заступање и брокерских друштава.

Поред тога, Агенција је давала мишљења у вези са примјеном прописа из осигурања.

У табеларним прегледима *Табела 2.1.* и *Табела 2.2.* приказано је извршење претходно наведених активности.

Табела бр. 2.1. – Преглед издатих дозвола, брисања и регистра и укупног броја учесника на тржишту осигурања на дан 31.12.2012. године

Р.Б.	Опис	Број	Субјект/Напомена	Стање на дан 31.12.2012.
1.	Издавање дозвола и упис у Регистар посредника у осигурању	21 заступник уписан у Регистар заступника - физичка лица 5 заступника брисано из Регистра заступника – физичка лица	Подаци о посредницима физичким лицима доступни на интернет страници Агенције	145 заступника - физичка лица, од тога
		3 предузетничке радње уписане у Регистар заступника 3 предузетничке радње брисане из Регистра заступника		26 предузетничких радњи
		2 друштва за заступање уписана у Регистар заступника - правна лица	- Предузеће за поштански саобраћај РС SafeLife д.о.о. Бања Лука	7 друштава за заступање из РС
		1 друштво за заступање брисано из Регистра заступника - правна лица	- „EURO-MAX“ д.о.о. Приједор	
		1 друштво за заступање из ФБиХ брисано из регистра заступника	- "ПРОТЕКТОР" д.о.о. Сарајево	4 друштва за заступање - филијале из ФБиХ
		5 брокера у осигурању уписана у Регистар брокера- физичка лица	Подаци о брокерима физичким лицима доступни на интернет страници Агенције	5 брокера - физичка лица
		2 филијале брокерских друштава из ФБиХ уписане у Регистар брокера- правна лица	- "АС БРОКЕР" д.о.о. Сански Мост - "VIPOX" d.o.o Сарајево	2 филијале брокерских друштава из ФБиХ
2.	Издавање овлашћења за обављање актуарских послова и упис у регистар овлашћених актуара	3 овлашћења за обављање актуарских послова	Листа овлашћених актуара доступна на интернет страници Агенције	21 актуар

Извор: База података Агенције

Табела бр. 2.2. – Дозволе, сагласности и одобрења у 2012. године

Р. Б.	Опис	Број
1.	Сагласност на уговор о реосигурању са страним друштвом	7 сагласности
2.	Одобрење за избор независног ревизора	15 одобрења
3.	Сагласност за емисију акција:	
	- повећање основног капитала	2 друштва за осигурање (вриједност емисија 2.946.000 КМ)
	- повећање основног капитала (понуда за квалификоване инвеститоре)	1 друштво за осигурање (вриједност емисије 8.000.000 КМ)
	- смањење основног капитала	1 друштво за осигурање (вриједност емисије 1.846.200 КМ)
4.	Захтјеви у складу са Правилником о висини и начину улагања средстава за покриће техничких резерви и минималног гарантног фонда	6 захтјева (3 позитивно ријешена, 3 негативно ријешена)
5.	Захтјев за издавање сагласности за стицање квалификованог удјела	2 захтјева
6.	Захтјев за отварање филијале друштва за осигурање у ФБиХ	1 захтјев
7.	Сагласности за лица на значајном положају	30 сагласности
8.	Потврде за потребе учешћа друштава за осигурање на тендерима и за друге сврхе, изводи и увјерења из регистара код Агенције	46 потврда и извода
9.	Упис промјена у Регистар код Агенције	31 уписа
10.	Мишљења (тумачења)	42 мишљења
11.	Издавање сагласности на измјене и допуне аката друштава за осигурање	1 сагласност

Извор: База података Агенције

2.2.2. Надзорне активности

Надзорне активности Агенције у периоду од 01.01. до 31.12. 2012. години заснивале су се на: континуираном надзору, редовним и ванредним контролама пословања друштава за осигурање и посредника у осигурању. На основу ових активности Агенција је предузимала различите надзорне мјере у складу са прописима.

2.2.2.1.Континуирани надзор

Активности континуираног надзора обављане су кроз анализу достављених извјештаја, којима у учесници на тржишту осигурања у различитим временским интервалима прописаним законом, извјештавају Агенцију.

Континуирано извјештавање учесника на тржишту осигурања, у 2012. години, вршено је кроз већи број различитих образаца, што је приказано у Табели бр.2.3.

На основу достављених извјештаја сачињен је већи број информације, у којима је извршена:

- анализа појединих сегмената пословања учесника на тржишту осигурања и
- идентификација основних ризика у пословању појединих друштава за осигурање.

Наведене информације садрже и приједлоге за даље надзорне активности и мјере Агенције. Полазећи од информација из континуираног надзора, у зависности од значаја изложености идентификованим ризицима, покренуте су ванредне контроле у 2012. години,односно припремљен је План редовних контрола за 2013. годину.

Табела број 2. 3: Преглед прописаних извјештаја који се достављају Агенцији

Р.Б.	Извјештај	Период достављања извјештаја	Субјект
1.	-Образац „П“ – Премија -Образац „Ш“ – Штете -Образац „Ликв-1“ и Биланс токова готовине	Мјесечно	Друштва за осигурање Филијале друштава из ФБиХ
2.	-Извјештај у складу са Правилником о процјени билансних и ванбилансних позиција друштава за осигурање, -Обрасци „УС1“, „УС2“, „УС3“ (У складу са Правилником о висини и начину улагања средстава друштава за осигурање), -Маргина солвентности, капитал и гарантни фонд.	Квартално	Друштва за осигурање
3.	-Образац „П1“ - Премија осигурања, -Образац „Ш1“ Резерве за штете из претходне године, пријављене штете у текућем обрачунском периоду и обрађене неисплаћене штете до краја текућег обрачунског периода, -Образац „Ш2“ - Обрада штета у текућем обрачунском периоду, -Образац „РШ 1“ - Резерва за штете, -Образац „РШ 2“ - Структура бруто резерви за штете, -Образац „МР“ - Математичка резерва, -Образац „РУД“ - Резерва за учешће у добити, -Образац „ПЖ“ - Промјене код животних осигурања, -Образац „РП“ - Остварена регресна потраживања, -Образац „ПСЕ“ - Штампане и преузете полисе строге евиденције обавезних осигурања од одговорности, -Образац „П-АО“ - Премија осигурања од одговорности за моторна возила, -Образац „Ш-АО“ - Штете у осигурању од одговорности за моторна возила, -Образац „П-Р“ - Премија реосигурања, -Образац „Ш1-Р“ - Резерве за штете из претходне године, пријављене штете у текућем обрачунском периоду и обрађене неисплаћене штете до краја текућег обрачунског периода - за реосигурање,	Полугодишње и годишње	Друштва за осигурање

Р.Б.	Извјештај	Период достављања извјештаја	Субјект
	-Образац „Ш2-Р“- Обрада штета у текућем обрачунском периоду - за реосигурање, -Образац „РШ 1-Р“- Резерва за штете – за реосигурање, -Образац „РШ 2-Р“- Структура бруто резерви за штете- за реосигурање, -Образац „МР-Р“- Математичка резерва - за реосигурање, -Образац „РУД-Р“-Резерва за учешће у добити - за реосигурање, -Образац „ПО“ - Преглед посредника у осигурању.		
4.	-Финансијски извјештаји -Извјештај независног ревизора о обављеној ревизији финансијских и других извјештаја друштава за осигурање, -Мишљење овлашћеног актуара на финансијске извјештаје друштава за осигурање.	Поугодишње и годишње Годишње	Друштва за осигурање Друштва за заступање Друштва за осигурање Заштитни фонд РС
5.	-Образац „Д-ЗФ“-Извјештај о наплаћеним доприносима -Образац „Ш-ЗФ“-Извјештај о одштетним захтјевима -Образац „Р-ЗФ“ – Извјештај о наплати регреса	Мјесечно	Заштитни фонд РС

Извор: База података Агенције

Табела број 2. 4: Информације сачињене на основу континуираног надзора у 2012. години

Р.Б.	Опис	Надзирани субјект
1.	Информација о примјени одредби Закона о јавним набавкама	Сва друштва за осигурање
2.	Информација – контрола маргине солвентности друштава за осигурање (обрасци К и МС) на дан 30.09.2011, 31.12.2011, 31.03.2012, 30.06.2012. године и 30.09.2012. године	Сва друштва за осигурање
3.	Информација – остварени трошкови спровођења осигурања и дозвољени режијски додатак на дан 30.09.2011, 31.12.2011, 30.06.2012. године и 30.09.2012. године	Сва друштва за осигурање
4.	Информација – улагање средстава за покриће техничких резерви друштава за осигурање на дан 31.12.2011, 31.03.2012, 30.06.2012. године и 30.09.2012. године	Сва друштва за осигурање
5.	Информација –стање улагања средстава за обезбјеђење математичке резерва на дан 31.03.2012, 30.06.2012. године и 30.09.2012. године	Сва друштва за осигурање
6.	Информација о објављивању ревизорских и финансијских извјештаја за 2011.годину	Сва друштва за осигурање
7.	Информација – рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио на дан 31.12.2011.године	Сва друштва за осигурање
8.	Информација – преглед услова и тарифа за осигурање од професионалне одговорности ревизора и ревизорских друштава	Сва друштва за осигурање
9.	Квартална информација у вези улагања друштава за осигурање на дан 30.09.2011.године	5 друштава за осигурање
10.	Информација – мишљење на избор независног ревизора	10 друштава за осигурање
11.	Информација - вредновање акција у извјештајима о улагањима средстава за покриће техничких резерви	1 друштво за осигурање
12.	Информација – мишљење у вези са примјеном нових таблица смртности	1 друштво за осигурање
13.	Информација – мишљење на емисију акција друштва за осигурање	4 друштва за осигурање
14.	Информација – мишљење на именовање директора у друштву за осигурање	1 друштво за осигурање
15.	Информација о извршењу наложених мјера рјешењем Агенције	2 друштва за осигурање
16.	Анализа одлуке о куповини, продаји и стављању под хипотеку имовине друштва за осигурање	1 друштво за осигурање
17.	Информација о елементима који утичу на доношење одлуке за продужење и проширење дозволе друштву за осигурање за обављање послова реосигурања	1 друштво за осигурање

Р.Б.	Опис	Надзирани субјект
18.	Информација о анализи финансијских извјештаја за 2011.годину, извјештаја независног ревизора о финансијским извјештајима за 2011. годину, извјештаја о пословању за 2011.годину, извјештаја о стању улагања средстава за покриће техничких резерви и минималног гарантног фонда, те износу капитала и гарантног фонда и осталих извјештаја	2 друштва за осигурање
19.	Информација у вези накнаде за надзор над пословањем за 2012.годину	1 друштво за заступање
20.	Информација о примјени члана 27. Закона о обавезном осигурању од одговорности за моторна возила и осталим обавезним осигурањима	Остали
21.	Информација – модел за процјену ризика у вези са активношћу 2.1.Twining Project BA 07 IB FI 01	Остали

Извор: База података Агенције

2.2.2.2.Редовне и ванредне контроле

Редовне и ванредне контроле обављане су off-site (у просторијама Агенције на основу достављених докумената) и on-site (у друштвима за осигурање и код посредника у осигурању).

У извјештајном периоду завршене су контроле код 2 друштава за осигурање (Брчко-гас осигурање д.д. Брчко и Триглав осигурање а.д. Бања Лука) и 1 филијале друштава из ФБиХ (Сарајево осигурање д.д. Сарајево, Филијала Бања Лука), започете претходне године. Изречене су и одговарајуће надзорне мјере које су презентоване у табели 2.5.

У складу са Планом редовних контрола за 2012. годину обављено је 9 редовних on-site контрола, и то код:

- 4 друштва за осигурање: Осигурање Аура а.д. Бања Лука, Бобар осигурања а.д. Бијељина, Дунав осигурање а.д. Бања Лука (настављено у 2013. години), Јахорина осигурање а.д. Пале (настављено у 2013. години),
- 2 филијале: Croatia осигурање д.д. Љубушки и Д.Д. за осигурање ВГТ Високо (настављено у 2013. години),
- 2 друштва за заступање: WVP д.о.о. Бања Лука (настављено у 2013. години) и Safe Invest д.о.о. Бања Лука,
- Заштитни фонд РС.

Ванредне контроле су обављане на основу претходно идентификованих ризика у оквиру активности континуираног надзора. У периоду од 01.01. до 31.12. 2012. године обављене су 7 ванредних контроле, и то код:

- 1 филијале друштва за осигурање из ФБиХ: Зовко осигурање д.д. Жепче, Филијала Добој.
- 3 друштва за осигурање: Крајина осигурање а.д. Бања Лука, Бобар осигурање а.д. Бијељина, Осигурање Аура а.д. Бања Лука,
- Предузетничка радња за заступање у осигурању МБ Лакташи, а у оквиру ове контроле извршена је и контрола Јахорина осигурање а.д. Пале,
- Агенција Ауто Рача Приједор (предмет контроле је обављање послова заступања у осигурању).

Редовне и ванредне контрола, обављене у 2012. години, биле су усмјерене на провјеру:

- извршења наложених мјера из редовних контрола,
- ажурности и обухвата рачуноводствених и других евиденција,
- интерних процедура и интерних контролних поступака,
- примјене Правилника о начину утврђивања и праћења ликвидности друштава за осигурање,
- примјене Правилника о начину процјењивања билансних и ванбилансних позиција друштва за осигурање,

- улагања средстава за покриће техничких и математичких резерви и минималног гарантног фонда,
- вођење строге евиденције,
- обрачуна резервација за штете,
- ажурности у рјешавању и исплати одштетних захтјева,
- рачуноводственог евидентирања одштетних захтјева,
- вођења књиге штетника (за обавезно осигурање од аутоодговорности).
- поштивања тарифа и услова осигурања код закључивања уговора о осигурању,
- трошкова спровођења осигурања,
- података који су предмет уписа у регистрима,
- уговора о посредовању,
- примјена аката пословне политике,
- обрачуна капитала и маргине солвентности и примјена политике реосигурања,
- усклађивање статута са одредбама Закона о друштвима за осигурање и подзаконским прописима који су донесени на основу тог закона,
- поштовање Закона о посредовању,
- обављање дјелатности заступања у осигурању.

Поред наведеног Агенција је у 2012. години издала један општи налог свим друштвима за осигурање и филијалама из ФБиХ којим се налаже да обавеза у евиденцијама издатих полиса осигурања од аутоодговорности приложе и документ којим се потврђује исправност података о идентификацији и техничким карактеристикама возила (копија саобраћајне дозволе, образац о обављеном техничком прегледу или други одговарајући документ који садржи податке о возилу).

2.2.2.3. Мјере надзора

У наредној табели дат је сумарни приказ мјера надзора изречених у 2012. години, а на основу проведених контрола.

Табела 2.5. – Изречене мјере надзора према врстама у периоду од 01.01. до 31.12. 2012. године

Р. Б.	Врста мјере	Број мјера/налога
1.	Налог за отклањање незаконитости/неправилности	
	– план краткорочног опоравка	1 друштво за осигурање
	– налог за покриће губитка	2 друштва за осигурање
	– остали налози према друштвима за осигурање	83 (4 друштва за осигурање и 2 филијале из ФБиХ)
	– према Заштитном фонду РС	19
	– усклађивање улагања техничких резерви и гарантног фонда	3 (1 друштво за осигурање)
2.	Друге мјере	
	– забрана склапања уговора и трансакција с одређеним правним лицима	1 друштво за осигурање
	– забрана располагања средствима друштва	1 друштво за осигурање
3.	Прекршајни налози (према друштву + директору):	
	– непридржавање одредби Заједничких услова и премијског система за осигурање власника, односно корисника моторних возила од одговорности за штете причињене трећим лицима	32 (16+16)
	– недостављање извјештаја и информација у прописаним роковима	2 (1+1)
	– непоступање по налогу за отклањање неправилности/незаконитости	2 (1+1)
4.	Покретање прекршајног поступка	
	– непридржавање одредби Заједничких услова и премијског система за осигурање власника, односно корисника моторних возила од одговорности за штете причињене трећим лицима чл. 10 – 12.	8 захтјева (4 друштва за осигурање и 2 филијале из ФБиХ)
	– непоштовање рокова прописаних чл. 9 став 5. до 9. Закона о осигурању од одговорности за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности	2 захтјева (1 друштво за осигурање и 1 филијала из ФБиХ)
5.	Упозорења	
	– непоштовање тарифа и премијског система у осигурању од аутоговорности	1 предузетничка радња 1 друштво за осигурање
	– упозорење овлашћеном актуару	1 друштво за осигурање
6.	Општи налог	сва друштва за осигурање и филијале из ФБиХ

Извор: База података Агенције

Део контрола наведених у претходном дијелу овог Извјештаја започет је крајем 2012. године, па ће се предузимање надзорних мјера извршити у 2013. години.

Агенција је у току надзора о уоченим неправилности које нису у њеном дјелокругу обавијесила друге органе (Пореска управа Републике Српске, Републички инспектора, Специјално тужилаштво).

2.3. Активности у вези са заштитом потрошача у осигурању

Поред надзорних и регулаторних активности, које су индиректно усмјерене на заштиту потрошача у осигурању (осигураника, трећих оштећених лица и корисника осигурања),

Агенција се заштитом потрошача бавила и у директној комуникацији са потрошачима преко стручних служби Агенције, као и преко Омбудсмана у осигурању.

2.3.1. Активности стручних служби на заштити потрошача у осигурању

Стручне службе Агенције бавиле су се заштитом потрошача у осигурању кроз писмену и телефонску комуникацију са потрошачима.

Почетком године отворена је и посебна e-mail адреса (azors.potrosaci@blic.net) путем које се потрошачи могу обратити Агенцији о свим питањима везаним за област осигурања.

Упити потрошача углавном су се односили на питања примјене заједничких услова и тарифа обавезног осигурања од аутоодговорности, као и на захтјеве за брисање из књиге штетника, начина и рокова исплате одштетних захтјева, тумачења појединих одредби законских и подзаконских аката из надлежности Агенције и сл.

2.3.2. Омбудсман у осигурању

У периоду 01.01. до 31.12.2012. године Канцеларија Омбудсмана запримила је:

- 163 усмене притужбе (94 телефоном и 69 странака је лично, доласком у Канцеларију затражило појашњење у вези са рјешавањем конкретно поднесеног одштетног захтјева или покретањем поступка код Омбудсмана,
- 51 писмени приговор.

У наредној табели дата је структура приговора по врстама осигурања:

Табела бр.2.6. – Структура приговора по врстама осигурања

Р. Б.	Врста осигурања	Број приговора	Удио (%)
1.	Осигурање од одговорности за моторна возила	35	68,63
2.	Осигурање возила-каска	7	13,73
3.	Осигурање од посљедица несрећног случаја/незгоде	4	7,84
4.	Осигурање од штета на имовини	3	5,88
5.	Осигурање од опште грађанске одговорности	1	1,96
6.	Здравствено осигурање	1	1,96
Укупно		51	100,00

Извор: База података

Посредовање Омбудсмана обухвата различите радње које се предузимају ради рјешавања спора вансудски, па тако доноси препоруке (појединачне или опште) или организује, састанак – посредовање/медијација у ситуацијама када оцијени да је то најпогоднији начин у конкретном случају.

У значајном броју притужби и приговора којима је покренут поступак код Омбудсмана у осигурању странке одустану од приговора и поступак се обустави из разлога што друштво за осигурање, након што Омбудсман у осигурању затражи да се изјасни, исправи своје понашање по конкретном одштетном захтјеву и постигне договор са странком, те се на тај начин ријеши спор.

О оснивања Омбудсмана, тј. 2008. године укупно су процесуирана 474 писмена приговора и више од 1400 усмених притужби. Странкама су пружене информације и појашњења у вези са рјешавањем одштетних захтјева и покретањем поступка код Омбудсмана, тако да је највећем броју случајева то било довољно па није ни дошло до спора или се исти ријешио и без улагања писменог приговора.

До сада донешене и на службеној интернет страници објављене Опште препоруке⁴ су такође значајно допринијеле смањењу броја писмених приговора.

Канцеларија Омбудсмана у осигурању и стручне службе Агенције припремили су и издали у 2012. години два Информатора и то *Осигурање од аутоодговорности* и *Шта треба знати о осигурању*.

⁴ Опште препоруке су:

„Акт о рјешавању одштетног захтјева“

„Поступања прије закључивања уговора о осигурању – предуговорно информисање“

„Злоупотребе при коришћењу вансудске нагодбе/ поравнања“

„Комуникација са подносиоцима одштетних захтјева“ и

„Некоректне одредбе о губитку права из осигурања“

3. УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА И САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

Да би се повећао квалитет и ефикасност провођења конкретних надзорних активности, настављен је континуирани процес унапређења организације рада, а посебно функције надзора, у складу са међународно прихваћеним принципима осигурања (ICP)⁵.

Агенција је успоставила успјешну сарадњу са домаћим и међународним институцијама, а у циљу унапређења супервизорске праксе, повећања финансијске писмености, те промоције тржишта осигурања Републике Српске.

Активности у вези унапређења рада и сарадње са другим институцијама могу се груписати на:

- унапређење супервизорских пракси,
- развој информационог система,
- сарадња са другим институцијама и
- едукацију и подизање јавне свијести о значају осигурања.

3.1. Унапређење супервизорских пракси

Агенција је, и у 2012. години, наставила са активностима унапређења и стандардизације надзорних процеса, а у функцији израде детаљног и свеобухватног приручника за провођење надзора. Основни циљеви овог процеса су стандардизација надзорних активности, односно повећање квалитета и ефикасности надзорних активности Агенције. У ту сврху припремљена је Методологија за контролу ликвидности друштава за осигурање. Такође, извршено је и тестирање, кроз појединачне контроле, и методологија припремљених у претходним извјештајним периодима. У спроведеним тестирањима је утврђено да методологије задовољавају дате критерије и да могу бити усвојене.

Паралелно са развојем и тестирањем методологија из надзора, Агенција развија и електронску базу података из надзора, која обухвата све надзорне активности и све субјекте над којима се врши надзор. У ту сврху, у извјештајном периоду, развијено је више апликација којима се постиже ажурност и ефикасност у раду, а то су евиденције из континуираних, ванредних и редовних активности надзора учесника на тржишту, које обухватају и предузете мјере из надзора по поједним учесницима, извршење мјера из надзора и сл, заједно са пратећом документацијом.

Настављене су и припремне активности за увођење концепта супервизије засноване на процјени ризика друштава за осигурање.⁶ Увођењем овог концепта супервизије, Агенција ће бити у могућности да своје супервизорске активности усмјери према друштвима која су више изложена ризицима и која би у случају несолвентности или стечаја имала већи

⁵ Међународно прихваћене принципе осигурања (ICP) је издала Међународна асоцијација супервизора (IAIS)

⁶ Обавеза примјене концепта супервизије заснованог на процјени ризика произилази из захтјева тзв. режима Солвентност II, који је прописан Директивом 2009/138/ ЕС, те усаглашавања са Међународно прихваћеним принципима осигурања (ICP).

негативни утицај на тржиште. На овај начин постиже се и ефективнија и ефикаснија алокација људских, финансијских и осталих ресурса Агенције. Иницијалну подршку за увођење супервизије засноване на ризицима, Агенција је добила од стране Twinning пројекта BA07 IB FI 01, који је понудио приједлог модела за израду матрица ризика.

Фокус унапређења супервизорских пракси, у наредном периоду, биће усмјерен на развој метода континуираног праћења пословања друштава за осигурање, у циљу увођења система раног упозорења заснованог на процјени изложености појединим ризицима и ризичном профилу сваког друштва за осигурање. Увођење система раног упозорења треба да буде паралелан процес са успостављањем система управљања ризицима којима је друштва за осигурање изложено у пословању.

Посебан сегмент унапређења супервизорских пракси усмјерен је на развој сарадње са другим надзорним органима финансијског система у Републици Српској, са нагласком на јачању сарадње када је у питању међусобна размјена података потребних за провођење конкретних надзорних и регулаторних активности. Сарадња и координација рада надзорних органа финансијског сектора Републике Српске значајна је ради очувања укупне ефикасности и стабилности сектора, као и обезбјеђења адекватне заштите права корисника финансијских услуга.

Такође, у циљу одржавања стабилности финансијског сектора идентификована је и потреба развоја механизма и алата(stress test и сл.)за утврђивање, потенцијалних, системских ризика у финансијском сектору Републике Српске.

Наглашава се и потреба успостављања координиране оперативне сарадње са другим институцијама у РС, као што су Републички инспекторат, Пореска управа и МУП РС, како би се ефикасније уредило тржиште обавезног осигурања од аутоодговорности.

3.2. Унапређење тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности

У извјештајном периоду, значај је дат активностима даљег уређења тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности.

У ту сврху, Агенција је припремила и *Информацију о условима и могућностима дерегулације цијена у обавезном осигурању од аутоодговорности у Републици Српској*, а у којој су идентификовани:

- проблеми у примјени премијског система обавезног осигурања од аутоодговорности у Републици Српској,
- потребни предуслови за дерегулацију – либерализацију у обавезном осигурању од аутоодговорности, те
- предности и недостаци дерегулације – либерализације у обавезном осигурања од аутоодговорности.

Надаље, у овој Информацији приказана су искуства других земаља у процесу дергулације - либерализације у обавезном осигурању од аутоодговорности, те систематизовани захтјеви

директива Европске уније када је у питању одређивање цијена обавезног осигурања од аутоодговорности.

Информација о условима и могућностима дерегулације цијена у обавезном осигурању од аутоодговорности у Републици Српској доступна је на службеној интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba).

Информацију о условима и могућностима дерегулације цијена у обавезном осигурању од аутоодговорности у Републици Српској разматрала је и усвојила Влада Републике Српске. Том приликом, Влада Републике Српске је донијела Закључак, број: 04/1-012-2-468/12 од 21.06.2012. године, којим је задужила Агенцију да изради анализу оспособљености друштава за осигурање из Републике Српске за процес либерализације у обавезном осигурању од аутоодговорности и сачини процјену утицаја либерализације на пословање друштава за осигурање и сектор осигурања, са препорукама за спровођење и надзирање овог процеса.

Сходно напријед наведеном закључку Владе Републике Српске, Агенција је у току спровођења редовних активности off-site (надзор на основу достављених извјештаја и документације) и on-site (надзор у просторијама друштава за осигурање) прикупљала податке за потребе анализе оспособљености друштава за процес либерализације у обавезном осигурању од аутоодговорности и процјену утицаја овог процеса на пословање друштава за осигурање и сектор осигурања.

Полазећи од тога, припремљена је *Информација о показатељима оспособљености друштава за осигурање за процес либерализације у обавезном осигурању од аутоодговорности у Републици Српској* у којој је систематизовано и исказано сљедеће:

- статистички показатељи од значаја за обавезно осигурање од аутоодговорности,
- показатељи пословања, који указују на финансијску, актуарску и техничко - организациону оспособљеност друштава за процес либерализације обавезног осигурања од аутоодговорности,
- процјена о утицају либерализације на пословање друштава за осигурање и сектор осигурања Републике Српске и
- препоруке за спровођење и надзирање овог процеса.

У вријеме писања овог извјештаја, Агенција је информисана да је Влада Републике Српске разматрала Информацију о показатељима оспособљености друштава за осигурање за процес либерализације у обавезном осигурању од аутоодговорности у Републици Српској и да је донијела закључак о предложеној дјелимичној либерализацији у обавезном осигурању од аутоодговорности као прихватљивом моделу.

Паралелно са изработом напријед наведених информација, Агенција је поднијела пријаву за добијање техничке помоћи за процес либерализације у обавезном осигурању, код „FIRST initiative“. „FIRST initiative“ је основан од стране Свјетске банке и Међународног монетарног фонда. Почетком 2013. године, пројекат “БиХ10295: Либерализација тржишта осигурања од аутоодговорности“ (у даљем тексту: Пројекат) је одобрен.

Циљ Пројекта је пружање техничке помоћи при изради модела либерализације у обавезном осигурању од аутоодговорности, а поред Агенције, корисници Пројекта су Агенција за осигурање у БиХ и Агенције за надзор осигурања ФБиХ.

Наглашава се да је Пројекат финансиран донаторским средствима, а његова реализација је планирана за период јануар 2013. године - септембар 2014. године.

3.3. Информациони систем Агенције

Информациони систем Агенције обухвата: опште послове, вођење регистара, провођење функције надзора, статистику, информисање јавности и достављање извјештаја.

Агенција је највећи дио својих административних, општих и кадровских послова организовала у електронском облику.

У складу са одредбама Закона о друштвима за осигурање и Закона о посредовању у осигурању Агенција води одговарајуће регистре у складу са подзаконским актима.

Регистри су јавни, воде се у електронском облику, а дио података је непосредно доступан јавности преко интернет странице Агенције. Усклађивање ових регистара, са промјенама закона и подзаконских аката, као и њихово функционално унапређење, врши се континуирано. Различити пословни процеси су подржани одговарајућим апликацијама.

3.4. Сарадња са другим институцијама

Агенција је у извјештајном периоду остваривала сарадњу са другим регулаторима финансијског сектора Републике Српске посредством Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске, као и другим институцијама из Републике Српске и Босне и Херцеговине.

Истовремено унапријеђена је сарадња са иностраним институцијама и организацијама.

3.4.1. Сарадња са домаћим институцијама

Агенција је наставила сарадњу, успостављену у претходним извјештајним периодима, са министарствима у Влади Републике Српске, а посебно са: Министарством финансија, Министарством унутрашњих послова и Министарством за економске односе и регионалну сарадњу.

Сарадња са Министарством финансија Републике Српске одвијала се у више области, а то су:

- уређивање тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности,
- разматрање докумената потребних за преговоре са представницима Свјетске банке, у вези Пројекта осигурања од ризика у случају елементарних непогода за југоисточну Европу и Кавказ - Europa Reinsurance Facility Ltd. („Europa Re“),
- регулисање обавезног осигурања од одговорности друштава за ревизију,

- извјештавање о активностима Twinning пројекта ВА 07 IB FI 01,
- извјештавање о оствареном напретку у области осигурања, кроз учешће у израду Извјештаја о напретку у процесу придруживања Европској унији и докумената за дискусију на састанцима привремених Пододбора за економско финансијска питања и статистику и за унутрашње тржиште и конкуренцију и
- у оквиру активности Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске.

Сарадња са Министарством унутрашњих послова Републике Српске заснивала се на размјени података потребних за успјешно провођење надзора, а са Министарством за економске односе и регионалну сарадњу Републике Српске на достављању информација у вези реализације активности Twinning пројекта ВА 07 IB FI 01.

У оквиру активности Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске (у даљем тексту: Комитет), Агенција је, као надзорни орган чији је директор у 2012. години предсједавајући Комитета, иницирала покретање активности везаних за повећање финансијске писмености становништва.

Дио активности Комитета био је усмјерен на анализу ефеката предложених законских рјешења на стабилност и развој финансијског сектора РС.

Агенција је остварила сарадњу и са новоуспостављеном Агенцијом за безбједност саобраћаја Републике Српске, а представник Агенције је именован за члана радне групе за израду Стратегије за безбједност саобраћаја на путевима Републике Српске у периоду 2013.-2022. године.

Сарадња Агенције са институцијама БиХ заснивала се на законом успостављеној обавези:

- достављања статистичких података Агенцији за осигурање у БиХ, потребних за израду билтетена „Статистика тржишта осигурања БиХ“, и
- размјене информација, добијених у надзору пословања филијала са друштава сједиштем у другом ентитету, са Агенцијом за надзор осигурања ФБиХ.

Поред наведене размјене информација, Агенција је остварила сарадњу са Агенцијом за надзор осигурања ФБиХ кроз израду:

- нацрта Правилника о правилима оснивања и пословања филијала друштава за осигурање у међуентитетском пословању и
- приједлога критеријума за оцјену економског и финансијског стања друштава за осигурање и критеријума за оцјену понуда код утврђивања економски најповољније понуде за одређне врсте осигурање у поступку јавних набавки. Овај приједлог је достављен Агенцији за јавне набавке БиХ.

Агенција је ради унапређења и даљег развоја дјелатности осигурања у Републици Српској, наставила сарадњу са Удружењем друштава за осигурање РС и Удружењем актуара РС. Посебан сегмент сарадње са овим удружењима, у извјештајном периоду, остварио се у оквиру припреме подзаконских аката Агенције о маргини солвентности и начину обрачунавања капитала и адекватности капитала.

У извјештајном периоду, успостављена је сарадња и са Центром за унапређење тржишта осигурања и финансијских услуга (ЦОФУС) са циљем међусобне подршке у реализацији едукативно-развијних пројеката потребних за унапређења тржишта осигурање.

3.4.2. Сарадња са иностраним институцијама

Агенција је, и у овом извјештајном периоду, сарађивала са бугарском Агенцијом за финансијску супервизију, у оквиру Twinning пројекта ВА 07 IB FI 01 “ЕУ подршка за одрживо институционално јачање Агенције за осигурање у БиХ, Агенције за осигурање Републике Српске и Агенције за надзор осигурања ФБиХ.

Активности овог пројекта завршене су у априлу 2012. године. На завршни извјештај Twinning Project, који је Агенција добила 27. јуна 2012. године, изражено је неслагање са констатацијама које се односе на надлежности Агенције за осигурање у БиХ, те резултате пројекта који се односе на приједлог регулаторног оквира и преноса надлежности са институција Републике Српске на институције БиХ.

Упоредо са активностима сарадње са носиоцима Twinning пројекта, Агенција је редовно информисала Министарство финансија Републике Српске о активностима спроведеним у оквиру истог. У ту сврху, након завршавања активности овог пројекта, Агенција је Министарству финансија Републике Српске доставила и свеобухватну Информацију о активностима спроведеним у оквиру Twinning пројекта и њиховим користима за Агенцију. У овој информацији, поред осталог, идентификовани су и потенцијални ризици преноса надлежности са институција Републике Српске на институције БиХ и начини њиховог превазилажења.

У оквиру Пројекта осигурања од ризика у случају елементарних непогода за југоисточну Европу и Кавказ - Еуропа Reinsurance Facility Ltd. („Еуропа Re“)⁷. Агенција је остварила сарадњу са представницима Свјетске банке. Заједно са представницима Свјетске банке извршена је презентација овог пројекта представницима Удружења друштава за осигурање РС. У овом тренутку се воде преговори између Свјетске банке и Владе РС о условима по којима би Република Српска приступила овом пројекту, као један од акционара. Детаљне информације о „Еуропа Re“ доступне су на интернет страници: www.europa-re.eberlesystems.ch.

⁷ Циљ Пројекта осигурања од ризика у случају елементарних непогода за југоисточну Европу и Кавказ је обезбјеђење адекватне заштите од ризика природних катастрофа (земљотреса, поплава, клизишта, суша, пожара и олуја), кроз афирмисање и развој осигурања од ризика катастрофа и обезбјеђењем одговарајућег реосигуравајућег покрића. Генерално посматрано за ову врсту наведених катастрофалних ризика тржиште осигурања у Републици Српској и БиХ нема капацитета да самостално развије производе и преузме ризике, што значи да су катастрофални ризици, којима су изложена правна и физичка лица у Републици Српској, тренутно непокривени адекватним осигурањем. Реализацијом овог пројекта стварају се предуслови да се у будућности ризик покрића штете од природних катастрофа, пренесе са Републике Српске на приватни сектор. Осим тога, услед диверзификације ризика на земље региона и иностраног реосигурања, за очекивати је да би премије осигурања (за домаћинства, мала и средња предузећа) биле ниже од премија за ову врсту осигурања у случају да ризик у цјелости носе домаћа друштва за осигурање. Домаћа друштва за осигурање би продавала грађанима, МСП, пољопривредним газдинствима, и осталим правним лицима производ-осигурања од природних катастрофа и реосигуравала се уз посредовање Еуропа RE, а код реномираних реосигуравача, који домаћем тржишту тренутно нису доступни

Агенција је, путем својих именованих представника, учествовала у раду Колеца супервизора Триглав групе, у организацији Агенције за надзор осигурања у Словенији и представника ЕИОРА-е. Сарадња супервизора Триглав групе, у 2012. години, била је усмјерена на процјену интерне контроле, интерне ревизије и управљање ризиком у друштвима за осигурање чланицама Триглав групе. У јануару 2013. године, Агенција је доставила Агенцији за заваровални надзор Словеније позитивно мишљење на предложени нацрт „Координационог споразума о раду колеца супервизора Триглав групе“ и изразила спремност за потписивање истог.

Такође, у току 2013. године планирано је да се покрене иницијатива према аустријском супервизором (FMA) у вези са учешћем у колецу супервизора за „Јахорина осигурање“ а.д. Пале и „GRAWE осигурање“ а.д. Бања Лука.

Представници Агенције су, уз подршку међународних институција и организација, учествовали на више значајних међународних стручних скупова, од којих посебно се издваја учешће на:

- радионици на тему: „Заштита потрошача у осигурању“- у организацији „USAID – Partners for Financial Stability“ ,
- семинару за на тему: „Макропруденционална и групна супервизија према директивама Европске уније и међународним принципима осигурања (ICP)“ - у организацији Financial Stability Institute (FSI), International Association of Insurance Supervisors (IAIS) и македонске Агенције за осигурање,
- конференцији на тему: „Глобални стандарди за управљање ризиком“ - у организацији International Finance Corporation (IFC),
- 20. Савјетовању у обради и ликвидацији штета из основа осигурања од аутоодговорности, у организацији Хрватског уреда за осигурање,
- 10. Међународном симпозијуму: “ Тржиште осигурања у посљедњој декади и перспективе развоја, у организацији Удружења актуара Србије и Економског факултета Универзитета у Београду (извршена је презентација тржишта осигурања у Републици Српској).
- 4. Међународној конференцији на тему: „Развој животног осигурања“ у организацији Агенције за надзор осигурања Црне Горе.

Учешће представника Агенције на међународним и регионалним скуповима и конференцијама значајно је како са становишта едукације запослених, тако и са становишта промовисања Агенције и тржишта осигурања у Републици Српској.

Поред сарадње са међународним институцијама, Агенција је наставила сарадњу са струковним удружењима из региона и то са: Удружењем актуара Србије, Удружењем за право осигурања Србије и Хрватским уредом за осигурање. Такође, настављена је сарадња и са уредницима међународног портала о осигурању www.xprimm.com, на којем се од 2011. године континуирано представља тржиште осигурања Републике Српске.

3.5. Едукација и повећавање јавне свијести о значају осигурања

У 2012. години, Агенција је организовала едукацију, у два циклуса, и одржала три испитна рока за полагање стручног испита за провјеру стручног знања, потребног за добијање овлашћења за обављање послова посредовања у осигурању. Едукација је обухватала програм предвиђен прописима. Као предавачи, поред запослених у Агенцији, били су ангажовани признати стручњаци из области осигурања са високошколских установа у Бањој Луци и Београду и представници Удружења посредника у осигурању Републике Српске. Стручни испит је положило 187 кандидата.

Значај едукација за припрему за полагање стручних испита за обављање послова посредовања у осигурању у подизању нивоу знања из области осигурања произилази и из чињенице да је на овим едукацијама од оснивања Агенције присуствовало 843 лица. Ефекти су сигурно значајнији, ако се узме у обзир да ова лица, радећи као посредници, и имају директан контакт са осигураницима.

Надаље, Агенција је у овом извјештајном периоду добила дозволу за бављење издавачком дјелатношћу, чиме је стекла све потребне предуслове за издавање штампаних материјала у циљу промовисања дјелатности осигурања и заштите корисника услуга осигурања.

У сарадњи са канцеларијом Омбудсмана у осигурању, Агенција је издала Информатор број 1.- „Осигурање од аутоодговорности“. Циљ издавања овог информатора је да се власници возила информишу о обавези закључивања осигурања од аутоодговорности, као и да се грађани - трећа оштећена лица, која претрпе штете проузроковане употребом моторног возила, информишу о својим правима и начину остваривања истих. Информатор је објављен на службеној интернет страници и штампан у 2.000 примјерака, који су подијељени грађанима преко канцеларија Министарства унутрашњих послова у којима се врши регистрација моторних возила.

Информатор број 2 - *Шта треба знати о осигурању* издан је са циљем да на једноставан и разумљив начин, информише о томе шта је то осигурање, због чега је потребно и које врсте осигурања постоје. Такође, даје одговоре на питања како и са ким се закључује уговор о осигурању, те шта значе најчешће коришћени појмови из уговора о осигурању.

За потребе едукације учесника на тржишту осигурања, Агенција је:

- на 10. Међународном симпозијуму из осигурања одржаном у Београду са темом: „Тржиште осигурања и посљедњој декади и перспективе развоја“ представила развојне тенденције тржишта осигурања у Републици Српској
- у сарадњи са са Центром за унапређење тржишта осигурања и финансијских услуга (ЦОФУС) организовала округли сто на тему: „Друштва за осигурање као институционални инвеститори у времену кризе“.

У извјештајном периоду идентификована је потреба за подизањем нивоа знања, запослених у друштвима за осигурање, о улози, значају интерне ревизије у систему интерних контрола и управљања ризицима. Стога је успостављена сарадња са Академијом за банкарство и финансије из Београда, а у циљу одржавања едукација из области осигурања и финансија.

Информисање и едукација учесника на тржишту осигурања и јавности вршена је и путем интернет странице Агенције, и то кроз редовно објављивање:

- статистичких података о тржишту осигурања,
- извјештаја о стању у сектору осигурања и извјештаја о раду Агенције,
- усвојених подзаконских аката и подзаконских аката у припреми и
- информација о актуелним развојним пројектима.

Агенција је и путем медија информисала ширу јавност о својим активностима, што је такође у функцији едукације потрошача и унапређења културе осигурања. У складу са указаним потребама, остварена је сарадња и са другим институцијама, а у циљу развоја и унапређења тржишта осигурања и едукације запослених.